VERENIGDE BRANDVEILIGHEID EXPERTS

THEMABIJEENKOMST CRISISMANAGEMENT

1

Natuurbrand Edesche hei 3 april 2025

BRANDWEER Gelderland-Midden

27-10-2026

2

2

Inhoud

- Introductie
- Natuurbrand Edesche heide
- Grote logistieke operatie, dilemma's, en tijdscompressie
- Human Factors

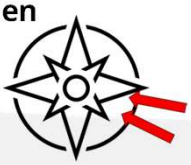

Meteo tijdens de brand

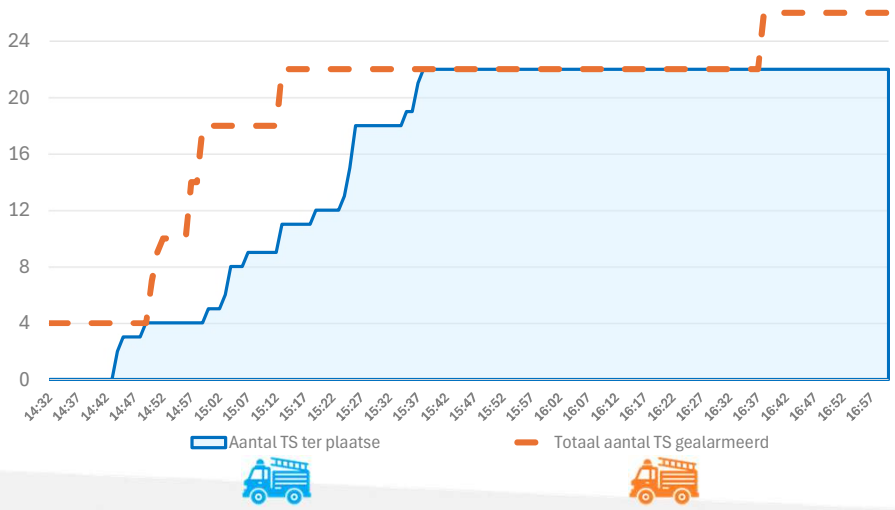
- De temperatuur lag tussen de **20–21 °C**
- Zonnig weer, hoge stralingswaarden gedurende de middag.
- Luchtvochtigheid **30%**
- Wind was matig, windsnelheid:
  6 tot 7 m/s
- Windstoten **10-12 m/s**
- (Algemene) Windrichting
  100 tot 120 graden

Opschaling TS-NB

Aantal TS-NB*
gealarmeerd en ter plaatse
tussen 14:33 en 17:00

BRANDWEER Gelderland-Midden

* Eenheden die directe zijn ingezet op de brandbestrijding
In totaal zijn er 80 eenheden ingezet gedurende het hele incident

27-10-2026 5

5

Tijdlijn en verloop

- 14:31: Eerste melding van het incident
- 15:08: Opschaling naar GRIP 1
- 15:31: Opschaling naar GRIP 2
- 15:35: Opschaling naar GRIP 3

- 14:30-15:00: Initiële inzetfase
- 15:00-16:00: Grootste opschalingsfase met meeste voertuigen
- 16:00-17:00: Verdere uitbreiding inzet
- Na 17:00: Aflossingsploegen en specialistische eenheden
- Tegen 18:00 uur eerste berichten dat brand onder controle is/komt
- Tot 5 dagen erna controle- en bluswerkzaamheden

BRANDWEER Gelderland-Midden

27-10-2026 6

6

Basiseenheden

- 10 pelotons TS-NB (40x)
- 4 pelotons TS-Stad (16x)
  - 2 MOB-complex
  - 2 evacuatie?
- 4 Waterwagens Groot
- 3 Groot watersystemen

Specialismen

- Handcrew Oost- en Zuid Nederland
- Team Digitale Verkenning
- Defensie
  - ISK
  - Chinook met bambibucket
- Landelijk adviseur natuurbrand
- Landelijk actiecentrum natuurbrand
- LOCC

De brandoorzaak

Tijdens een oefening van defensie is een rookgranaat gebruikt.

Ondanks dat deze op een zandpad is ontstoken, is er toch een brand ontstaan in het aangrenzende veld.

Er is nog geprobeerd de brand uit te maken. Ze kregen echter de brand niet onder controle

Beeld: KMAR

BRANDWEER Gelderland-Midden

9

Ontstaansgebied

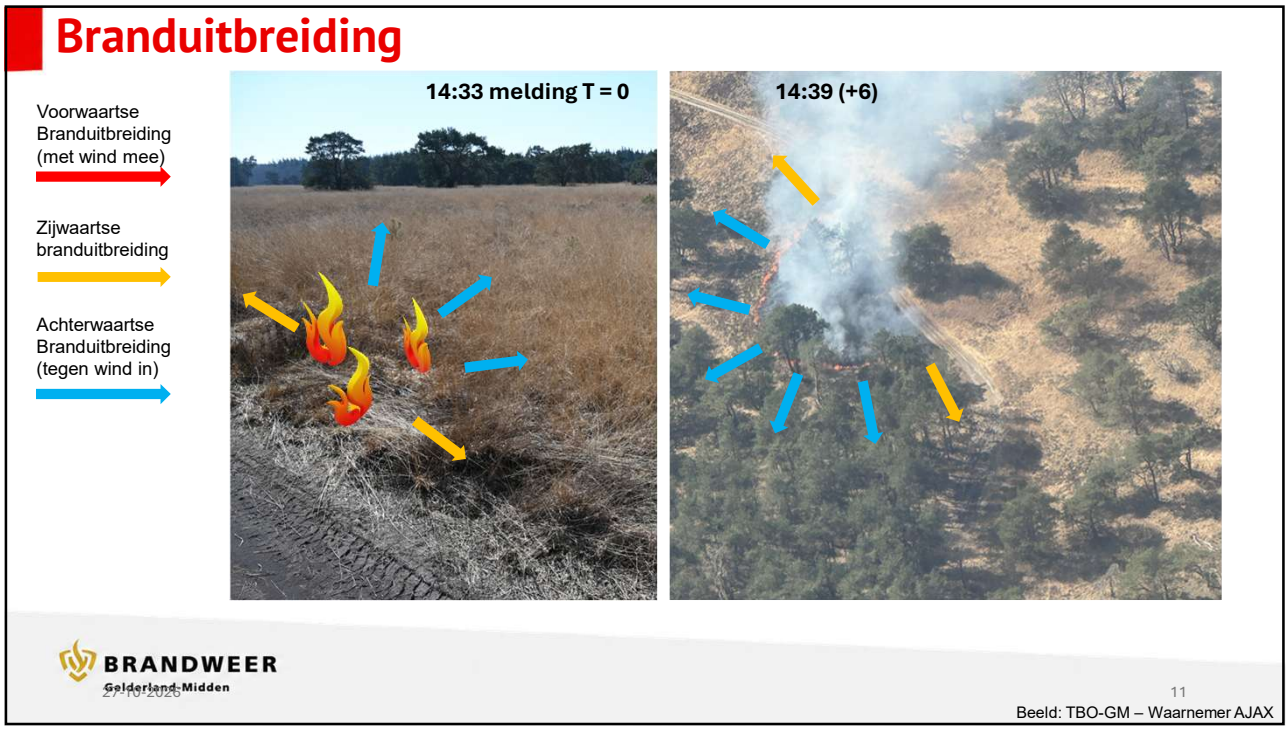
BRANDWEER Gelderland-Midden

27-10-2026

10

Beeld: luchtfoto - VGGM

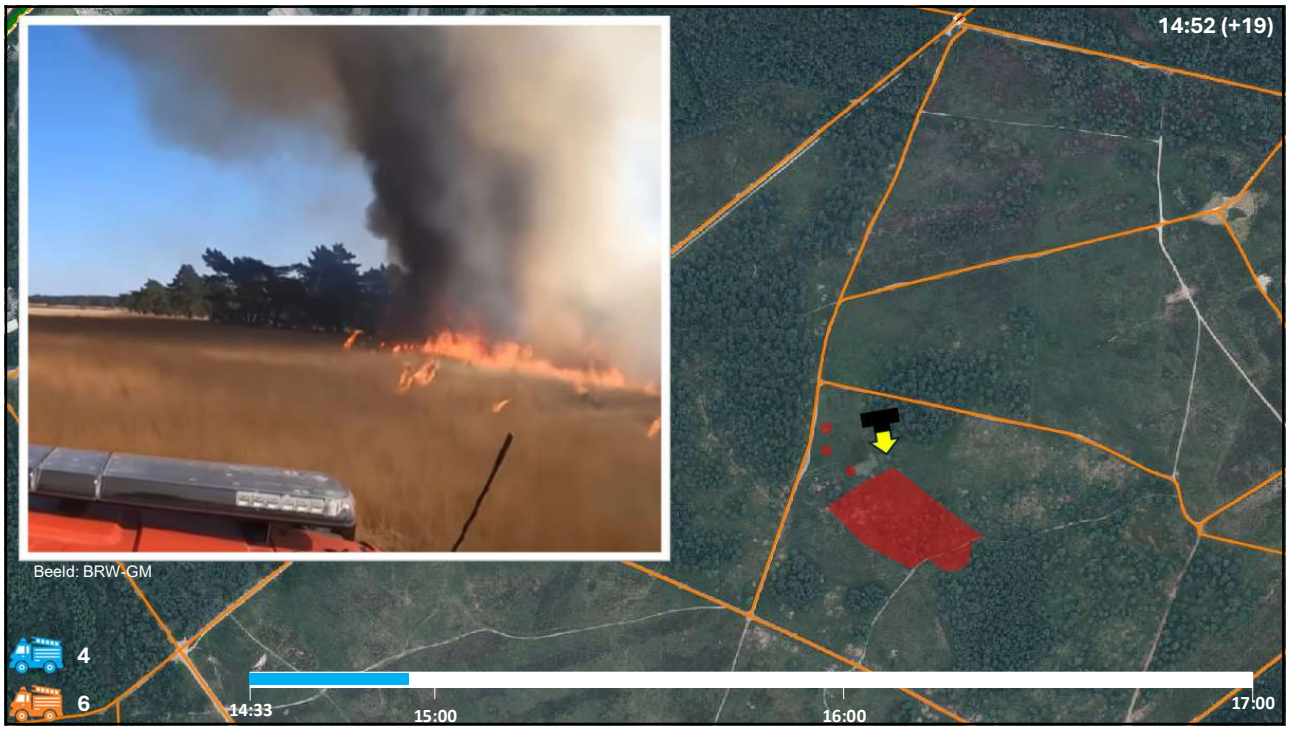
10

Branduitbreiding
Voorwaartse Branduitbreiding (met wind mee)
Zijwaartse branduitbreiding
Achterwaartse Branduitbreiding (tegen wind in)
14:33 melding T = 0
14:39 (+6)
BRANDWEER
Gelderland-Midden
11
Beeld: TBO-GM – Waarnemer AJAX

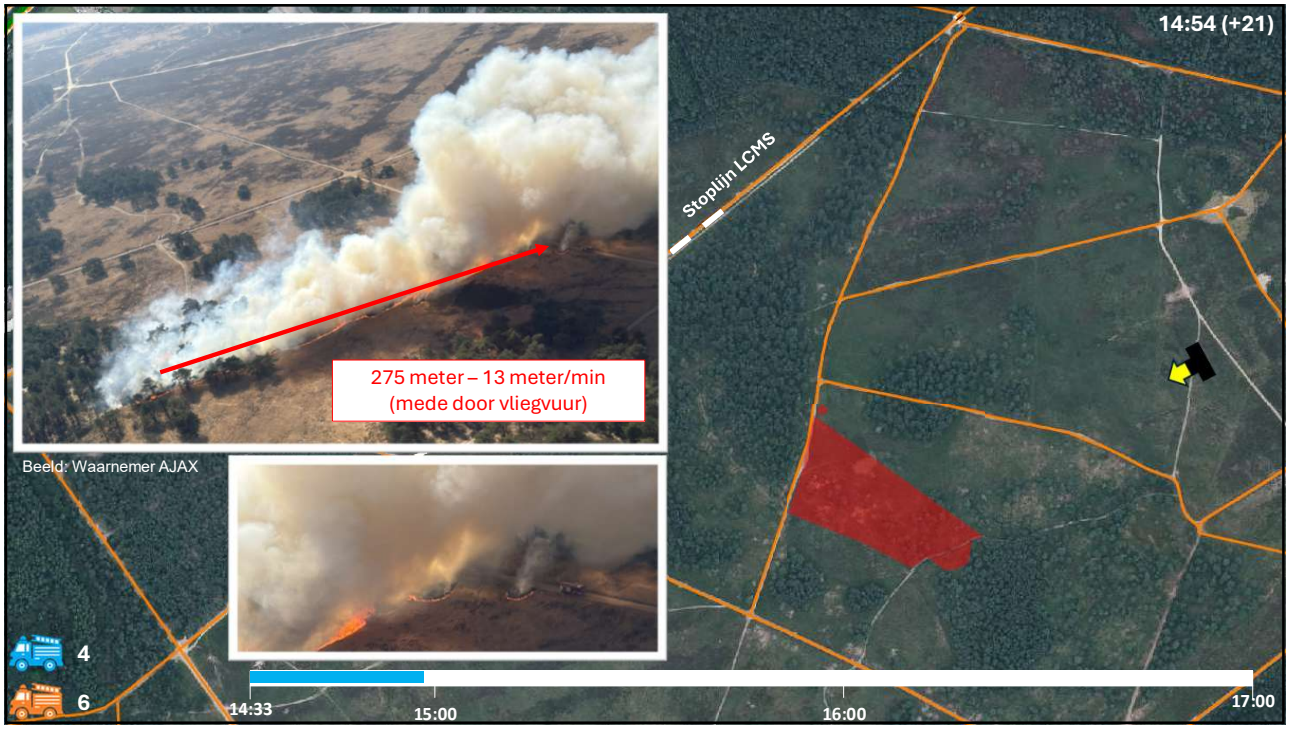
11

14:39 (+6)
Beeld: Waarnemer AJAX
0
4
14:33
15:00
16:00
17:00

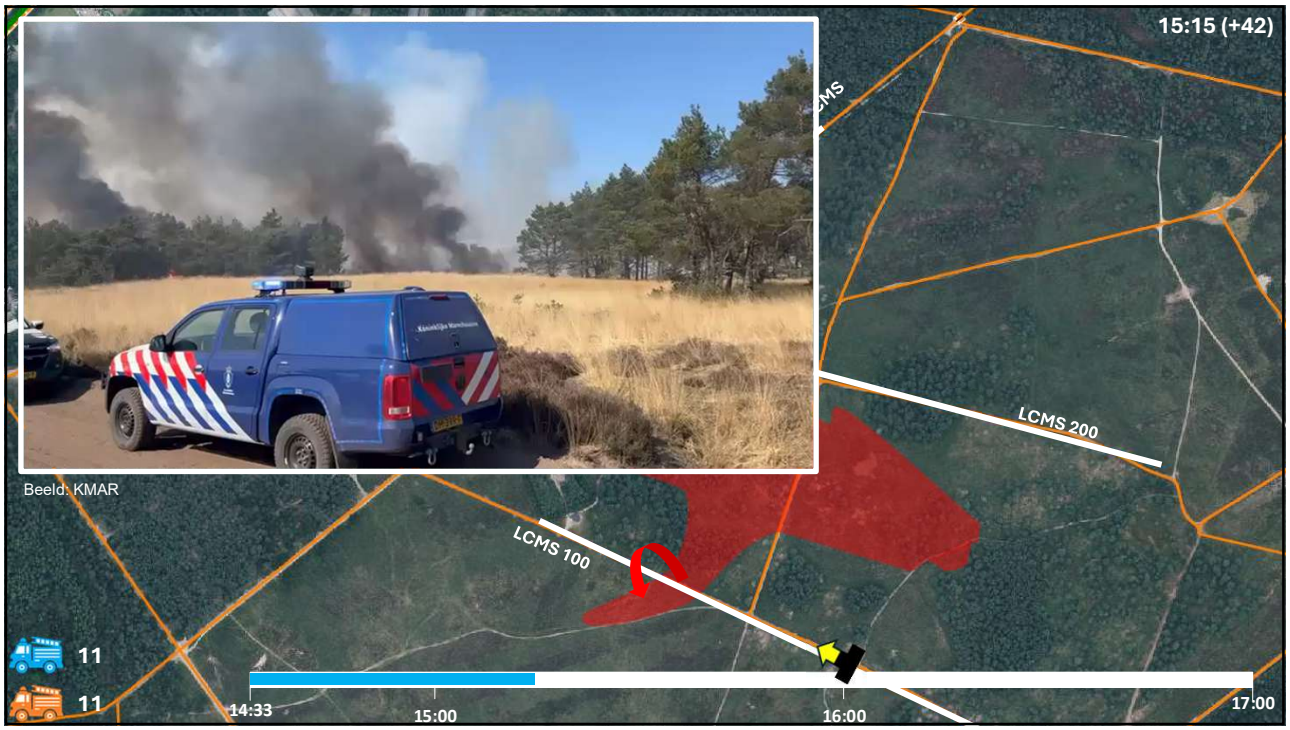
12

14:52 (+19)
Beeld: BRW-GM
4
6
14:33
15:00
16:00
17:00

13

14:54 (+21)
Stoplijn LCMS
275 meter – 13 meter/min
(mede door vliegvuur)
Beeld: Waarnemer AJAX
4
6
14:33
15:00
16:00
17:00

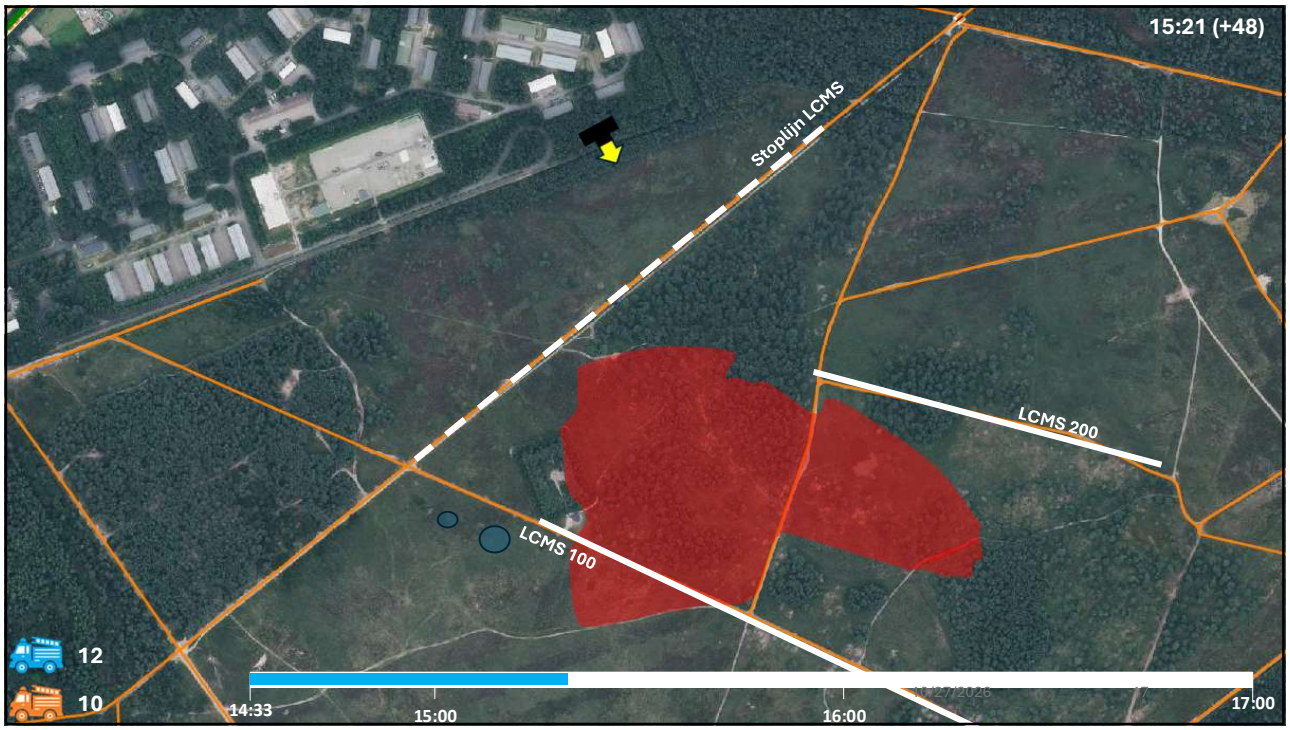
14

15:15 (+42)
Beeld: KMAR
LCMS 200
LCMS 100
11
11
14:33
15:00
16:00
17:00

15

15:15 (+42)
11
11
Beeld: Drone defensie

16

15:21 (+48)
Stoplijn LCMS
LCMS 200
LCMS 100
12
10
14:33
15:00
16:00
17:00

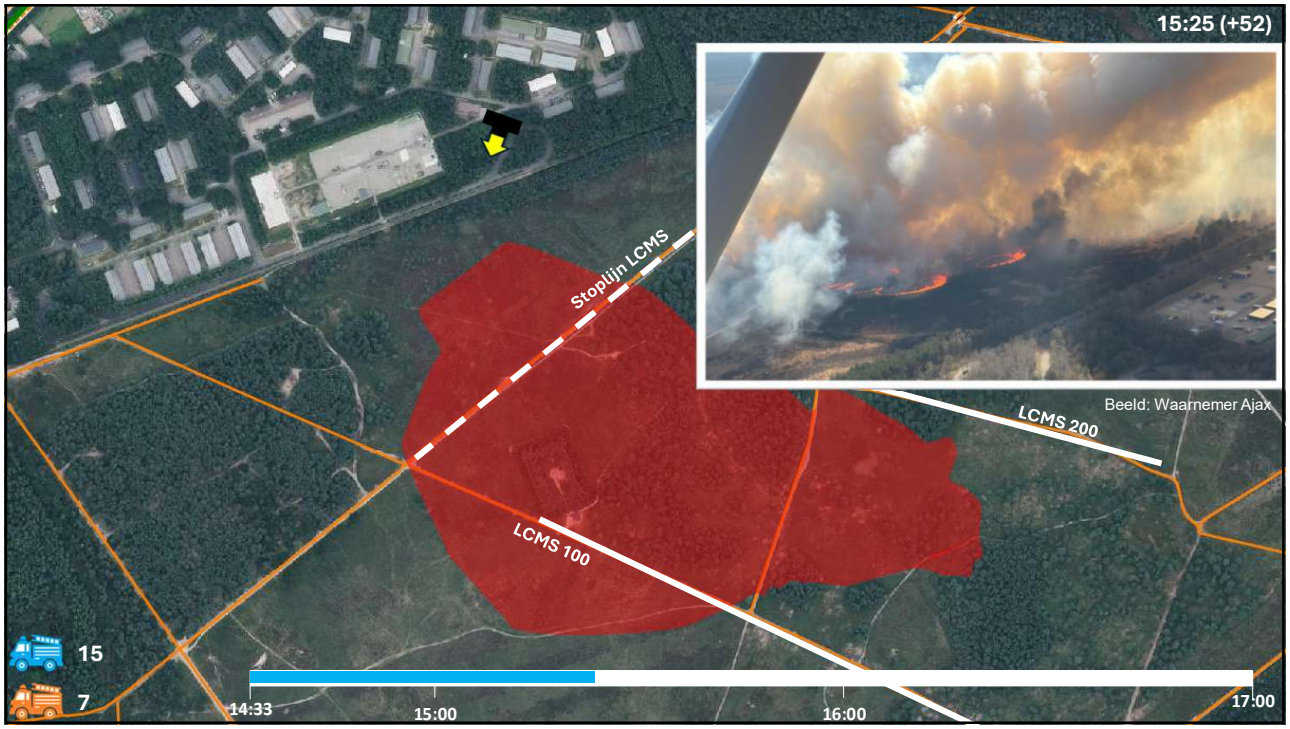
17

15:22 (+49)
Beeld: Drone-defensie

18

15:25 (+52)
Beeld: Drone-defensie

19

15:25 (+52)
Stoplijn LCMS
LCMS 200
LCMS 100
Beeld: Waarnemer Ajax
15
7
14:33
15:00
16:00
17:00

20

15:27 (+54)
Beeld: Drone-defensie

21

15:33 (+60)
Stoplijn LCMS
LCMS 100
Beeld: Brw-VNOG
18
4
14:33
15:00
16:00
17:00

22

Vermoedelijk 15:33 (+60)
Beeld: Defensie
Stoplijn LCMS
LCMS 100
22
0
14:33
15:00
16:00
17:00

23

Beeld: waarnemer Ajax
15:43 (+70)
1000 meter – 14 meter/min
door vliegvuur

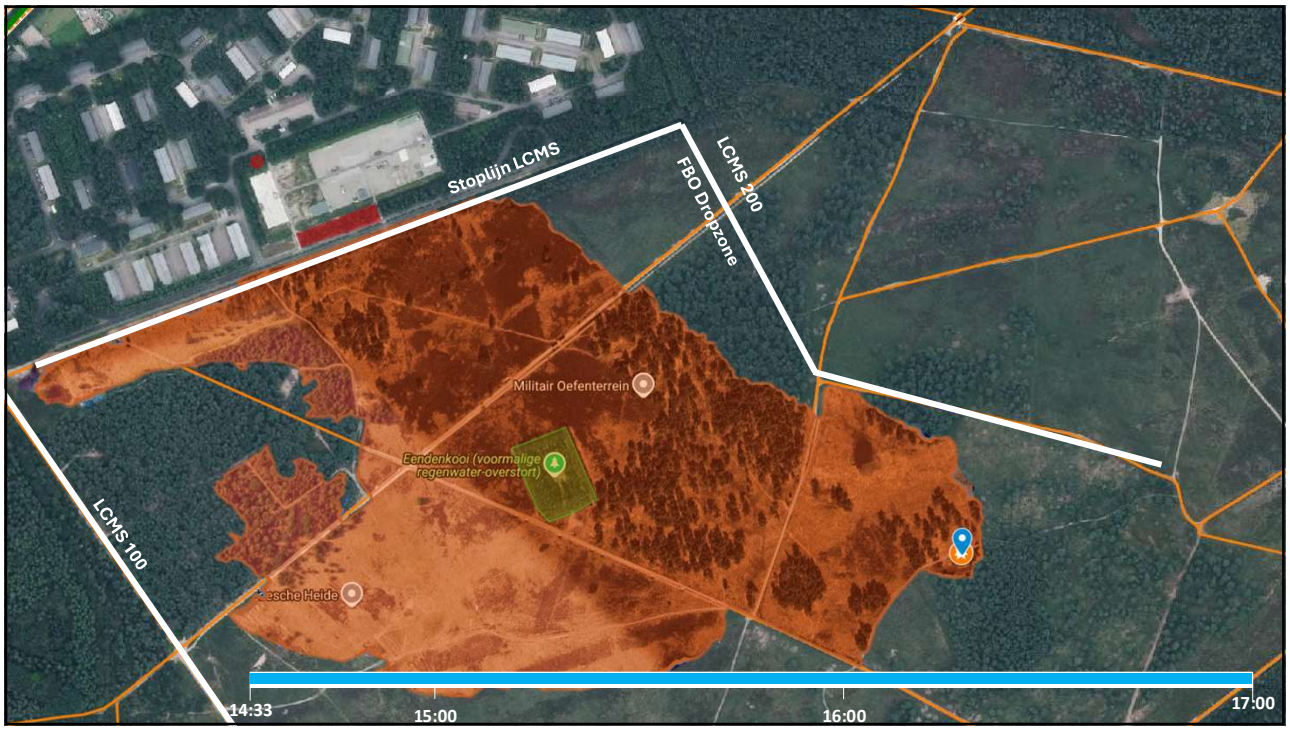
24

15:50 (+77)
Beeld: Brw-VNOG
LCMS 100
22
0
14:33
15:00
16:00
17:00

25

16:43 (+130)
Stoplijn LCMS
FBO Dropzone
LCMS 200
LCMS 100
Beeld: waarnemer Ajax
22
4
14:33
15:00
16:00
17:00

26

27

Maximale uitbreidingsgebied

Aangetast door de brand
64 Ha
Lengte Oost-West
1200 m
Lengte Noord-Zuid
850 m max

BRANDWEER
Gelderland-Midden

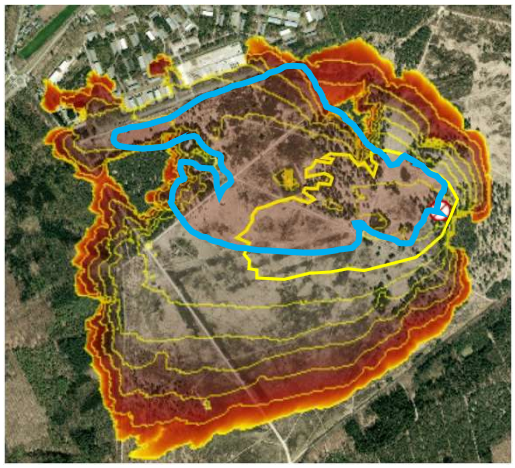
28

Natuurbrand verspreiding model

Door vliegvuur is het daadwerkelijke brandverloop sneller gegaan dan het model voorspeld.

Blauwe lijn is de daadwerkelijklijke branduitbreiding na ongeveer 2 - 2½ uur

Gele lijn is de verwachte branduitbreiding na ongeveer 2 - 2½ uur

BRANDWEER Gelderland-Midden

27-10-2026 29

29

30

Dilemma's

BRANDWEER Gelderland-Midden 27-10-2026 31

31

Grote logistieke operatie, dilemma's en tijdscompressie

- Veiligheid militairen, wandelaars, brandtoeristen, hulpdiensten
- Uitgestrektheid, oppervlakte, brand 'die weg loopt'
- Natuur niet ingericht voor verkeersbewegingen
- MOB-complex: mensen en munitie
- Omgeving: rookontwikkeling, depositie en evacuatie(?) in een continue veranderende situatie
- Planningsstaf: wat als brand uitbreidt en woonomgeving bereikt…(draaiende wind)
- Activiteiten met prioriteiten die naast elkaar (i.p.v. achter elkaar) opgestart en uitgevoerd worden

BRANDWEER Gelderland-Midden 27-10-2026 32

32

Grote logistieke operatie, dilemma's en tijdscompressie

- Beperkte informatie is vaak zeer essentieel voor besluitvorming
- Informatiebehoefte burgers, bestuurders, media, …
- Inrichten uitgangsstellingen en logistiek (eten, drinken, brandstof, accu's portofoons, ademlucht, etc.) en aflossing brandweereenheden
- Daadkrachtige coördinatie, strategische / operationele keuzes, snelle besluitvorming, monitoren en bijstellen
- …en ondanks dit alles: brand in beeld en snel grip op branduitbreiding…

BRANDWEER Gelderland-Midden 27-10-2026 33

33

Veiligheid & Nazorg

- 2xTC en Amadeus
- Peloton 400 inzet MOB (zie foto)-TCO
- Nazorg Barneveld en diverse andere collega's
- Overbelasting meldkamer-T&L
- Landelijke call ACB-en (what if…)
- Peloton onder dropzone FBO (Chinook)
- LCMS (plot) werkt slecht en VPS
- Swarming chaosfase-OvD sturing
- CO in de nacht (meteo-handcrew inzet)

BRANDWEER Gelderland-Midden 27-10-2026 34

34

Veiligheid & Nazorg

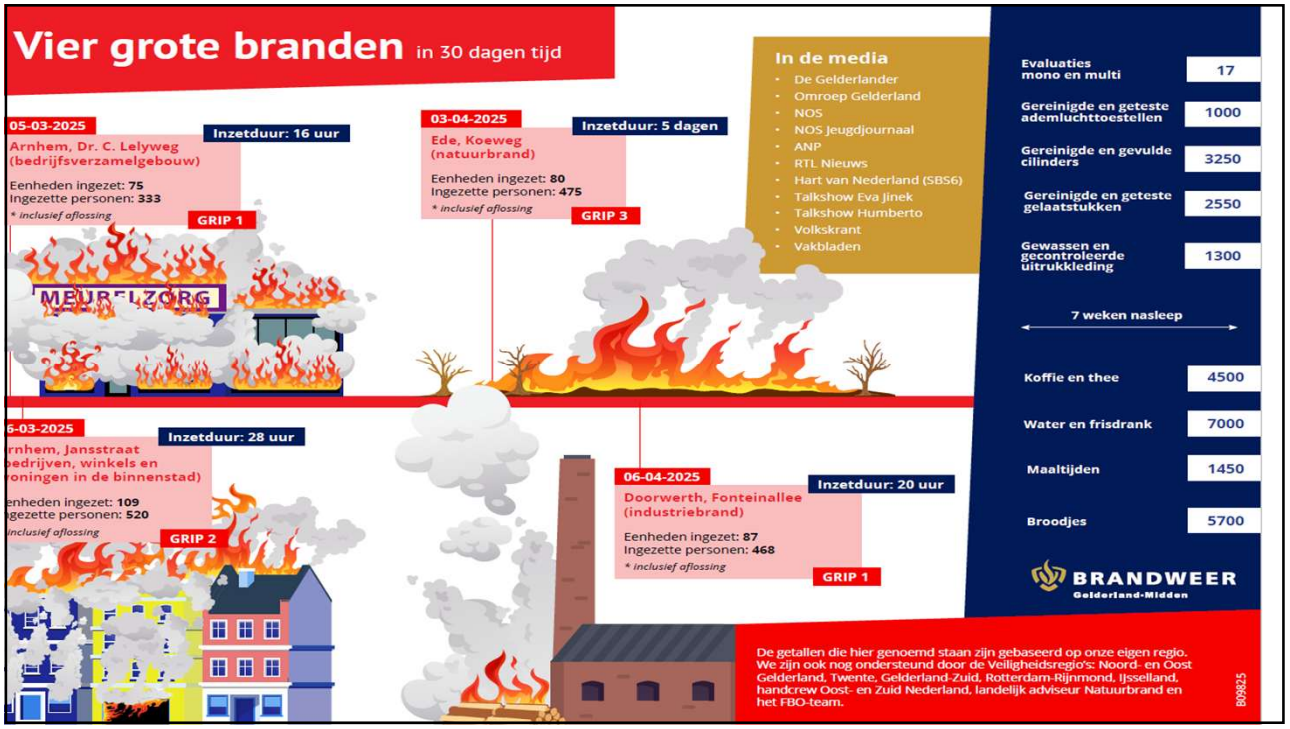
- Flank 100a en b
- CO in de nacht (meteo-handcrew inzet)
- PD oorzaak brand
- 4x4 pelotons wisselen 4x2 pelotons
- Wel/niet het terrein in
- COPI-COH-B andere locatie
- Landelijk actiecentrum NB
- Leren en evalueren (4 branden-16 onderzoeken)
- Hoe gaat het met mij?

BRANDWEER Gelderland-Midden

27-10-2026 35

35

36

Ontruimen-evacueren-schuilen

Stel dit is een zorginstelling, bedrijf of camping....

Wat kunt u betekenen?

37

38

VERENIGDE BRANDVEILIGHEID EXPERTS

39

Wat als de crisis van buiten komt?

Crisismanagement en weerbaarheid in een zorgomgeving

Tico Felix
Manager Projecten Huisvesting en Facilitair
Stichting Philadelphia Zorg

VBE themabijeenkomst · Crisismanagement, een weerbare organisatie · 16 september 2026 · Brandweerkazerne Ede

1

40

INLEIDING

Het begon niet met vastgoed

- 1956, ouders en verwanten richten de oudervereniging op, omdat een groot instituut ver van de samenleving voor hun kind niet de juiste plek is
- 1961, de stichting wordt opgericht en de eerste kleinschalige woonvormen ontstaan
- Dat is nog steeds ons uitgangspunt: gewoon wonen, midden in de wijk of het dorp

"Huisvesting is bij ons nooit alleen een gebouw geweest."

2

41

INLEIDING

Philadelphia in het kort

3 clusters
- Jeugd, Werk & Ontwikkeling
- Zorg & Wonen

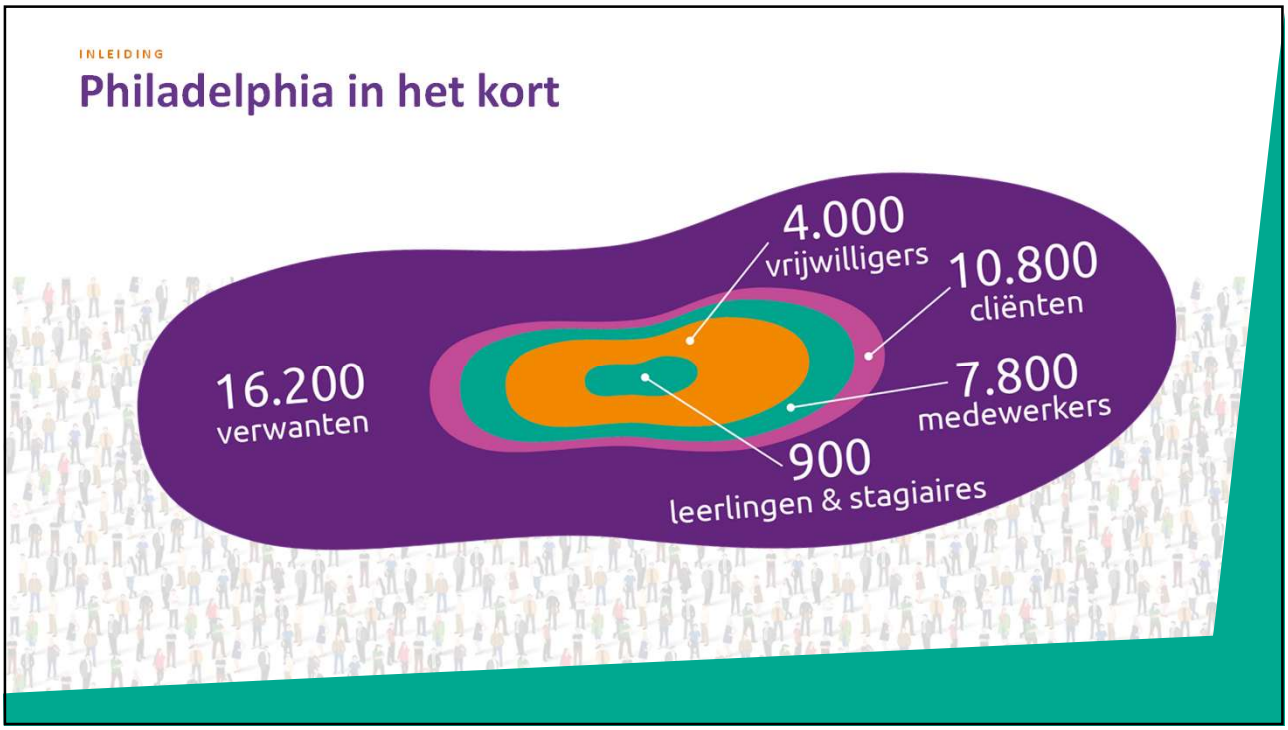
€ 579 miljoen omzet in 2024

698 locaties

"Een stip op de kaart is iemands thuis."

42

INLEIDING
Philadelphia in het kort
4.000
vrijwilligers
10.800
cliënten
16.200
verwanten
7.800
medewerkers
900
leerlingen & stagiaires

43

Op de Noord-Veluwe liggen bos, camping en zorg dicht bij elkaar
Bos, campings, een militair oefenterrein en zorglocaties liggen hier op korte afstand van elkaar
In een dichtbevolkt land is dat normaal, maar het betekent dat een incident zelden binnen één perceel blijft
Vierhouten ligt middenin het bos, 't Harde met het militaire oefenterrein ligt een stuk verderop
Een incident houdt zich niet aan een perceelgrens
Bron, kaartmateriaal Noord-Veluwe (Nunspeet).
NUNSPEET
GELDERLAND

44

INLEIDING

Van Nederland naar de Noord-Veluwe

NEDERLAND

NOORD-VELUWE

NUNSPEET

VIERHOUTEN

'T HARDE ?

De omgeving is geen decor
Bos, recreatie, militair oefenterrein, doorgaande wegen en zorglocaties liggen op de Noord-Veluwe dicht op elkaar. Wat op de ene plek gebeurt, bepaalt wat op de andere plek mogelijk is.

"Een zorglocatie staat nooit los van zijn omgeving."

45

INLEIDING

Masterplan Vierhouten

- **Fase 0**
- Dierenwijde klaarmaken voor bebouwing.
- Eerste niet brandveilige gebouwen aanpassen
- Nieuw ontruimingssysteem

Tot 2018

46

INLEIDING

Masterplan Vierhouten

- **Fase 1**
- Nieuwe tijdelijke huisvesting realiseren Buffer 1
- Nieuwe tijdelijke huisvesting buffer 2
- Installatie / Nutsruimte maken op dierenwijde

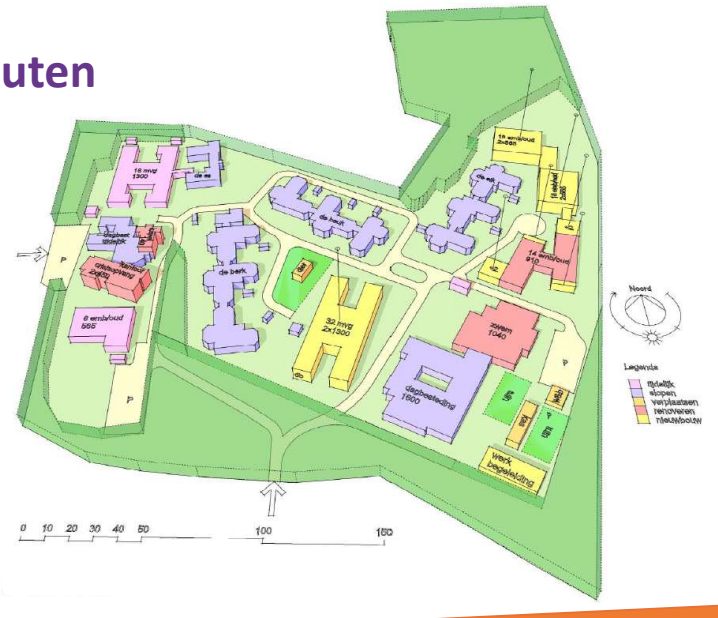
4

47

INLEIDING

Masterplan Vierhouten

- **Fase 2**
- Eerste gebouw op dierenwijde realiseren
- Uitbreiden bestaande gebouw voor wonen
- Nieuwe dagbesteding realiseren

48

INLEIDING

Masterplan Vierhouten

- **Fase 3**
- Sloop overige woongebouwen
- Een oud gebouw laten staan als bufferlocatie

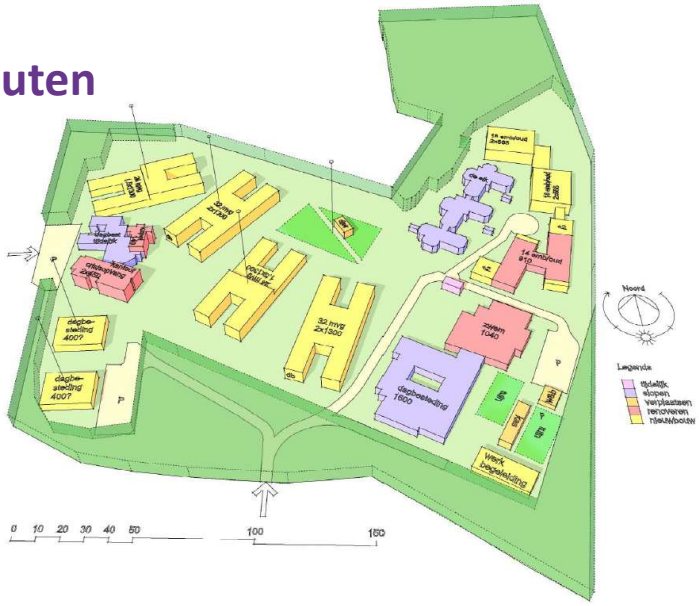

49

INLEIDING

Masterplan Vierhouten

- **Fase 4**
- Overige drie nieuwe gebouwen maken
- Twee nieuwe dagebestedingen maken
- Nieuwe dierenwijde maken

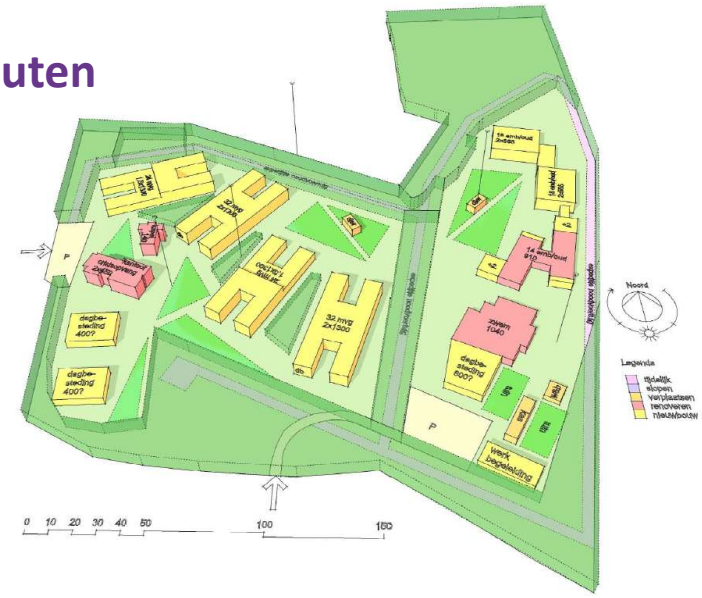
50

INLEIDING

Masterplan Vierhouten

- **Fase 5**
- Infra aanpassen naar nieuwe situatie
- Nieuw calamiteitenentree
- Oudbouw slopen
- Tijdelijke huisvesting verwijderen

Oplevering 2026

51

INLEIDING

Masterplan Vierhouten

52

KERN

Niet één gebouw. Een zorggemeenschap.

- Meerdere woongebouwen, elk met een eigen bezetting
- Dagbesteding met een heel andere dagdynamiek
- Interne wegen en een beperkt aantal toegangen
- Bos tot dicht tegen de bebouwing aan
- Afstanden die je in een ontruiming te voet aflegt

De onderlinge afstanden bepalen hoe snel collega s elkaar kunnen helpen.

53

INLEIDING

Zelfredzaamheid is geen vanzelfsprekend uitgangspunt

EMB
Ernstig meervoudige beperking. Volledig afhankelijk van begeleiding, vaak ook van hulpmiddelen en tillift.

MVG
Moeilijk verstaanbaar gedrag. Een luid alarm of een onverwachte verplaatsing kan het gedrag juist versterken.

Ouder wordende cliënt
Verminderde mobiliteit, slechter horen, langere reactietijd, meer begeleiding nodig bij verplaatsen.

Intensieve begeleiding
Één op één begeleiding, een vaste structuur en weinig ruimte voor afwijking van het dagritme.

"Evacueren is bij ons geen logistiek proces. Het is zorgverlening onder extreme druk."

54

KERN

Hoe bouw je opnieuw voor mensen die niet vanzelfsprekend kunnen vluchten?

OUDE SITUATIE

- Gegroeide bebouwing met gegroeide oplossingen
- Brandveiligheid vaak achteraf toegevoegd

NIEUWE SITUATIE

- Bouwkundig, installatietechnisch en organisatorisch samen ontworpen
- Zorgconcept en veiligheidsconcept in één ontwerpproces

Nieuwbouw is zelden alleen een bouwopgave.

55

KERN

Veiligheid begint niet bij oplevering

2019

Ontwerp brandveilig gebruik. BHV, telefonie, alarmopvolging en het master ontruimingsplan liggen op tafel.

2023

Programma van eisen BMI en OAI. Detectiezones en zonebenaming worden vastgelegd.

2026

Oplevering FASE 1 tot en met 4.

"Zonder melding kunnen medewerkers niet adequaat handelen."

56

KERN · VRAAG AAN DE ZAAL

Waar kan deze keten breken?

"Een melder redt niemand. Een tijdige melding aan de juiste persoon kan dat wel."

57

KERN

Tot op detailniveau ontworpen

- Woonfunctie voor zorg
- 24-uurs groepszorg
- Volledige bewaking
- Stil ontruimingsalarm
- Doormelding
- Sturingen
- Brandweertoegang
- Beheer en onderhoud

Voor de woongebouwen schrijft het programma van eisen volledige bewaking voor, in combinatie met een stille ontruimingsalarminstallatie.

"Brandveiligheid zit niet in één installatie. Het zit in de samenhang."

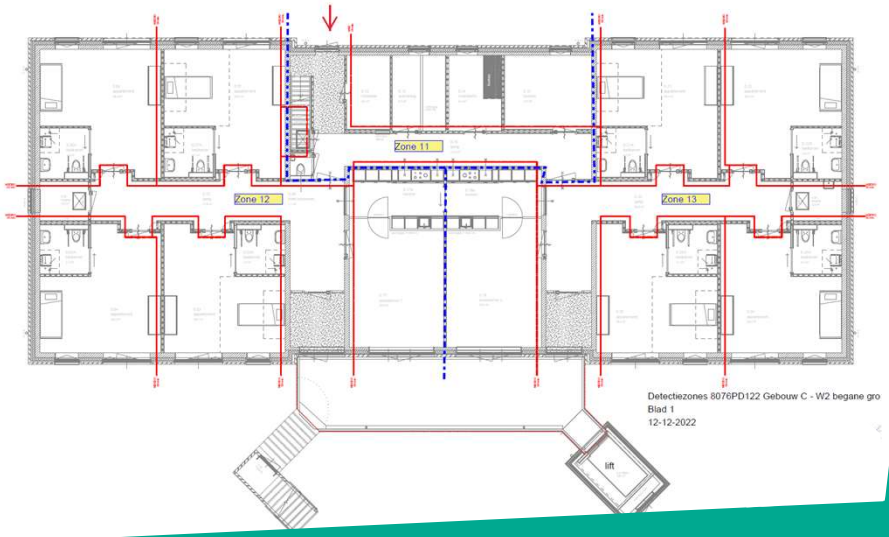
58

KERN · VRAAG AAN DE ZAAL

Van "ergens brand" naar "daar moet ik zijn"

Hoe duidelijks zijn detectiezones als er negen gelijke gebouwen staan en het personeel een hoog verloop heeft ?

Gebruik je de lift voor het ontruimen ?

59

KERN · DISCUSSIE

Waarom hier geen slow whoop?

MELDING ▶ PAGER OF TELEFOON ▶ MEDEWERKER ▶ CLIËNT

Waarom stil

In bepaalde zorgomgevingen ontregelt een algemeen luid alarm cliënten. Paniek, verzet of wegloopgedrag maken een ontruiming juist trager en onveiliger. Daarom alarmeren we eerst gericht de medewerkers.

Waarom misschien toch slowwhoops ?

De afhankelijkheid van de organisatie neemt toe. Geen enkel geluid in het gebouw zet iemand anders in beweging. Alles hangt aan de vraag of de juiste medewerker de melding krijgt, begrijpt en opvolgt.

60

KERN · VRAAG AAN DE ZAAL

Hetzelfde gebouw. Een andere organisatie.

DAG

- Veel cliënten aanwezig, ook op de dagbesteding
- Veel medewerkers in het gebouw en op het terrein
- Veel zorgactiviteit, korte lijnen, snel opschalen mogelijk

NACHT

- Minder medewerkers, groter gebied per persoon
- Slapende cliënten, langere reactietijd
- Sterke afhankelijkheid van alarmopvolging

"Aanwezig is niet hetzelfde als beschikbaar."

61

KERN · VRAAG AAN DE ZAAL

Een goed PvE bevat niet alleen eisen. Het bevat ook veel aannames.

1

De ontwerpgedachte

In een eerdere ontwerpgedachte werd rekening gehouden met het gebruik van een lift bij evacuatie van cliënten die niet via de trap kunnen.

2

De vraag

Vanuit de brandweer kwam de vraag, blijft die lift eigenlijk functioneren als de stroom uitvalt?

3

De heroverweging

Dat leidde tot heroverweging van het concept. Niet omdat iemand een fout maakte, maar omdat één discipline een aanname hardop benoemde.

Dit laat zien waarom je meerdere disciplines nodig hebt aan dezelfde tafel. En dus altijd de "echte gebruiker" moet kennen.

62

PRIKKELVRAAG · DISCUSSIE

Waarom is hier geen sprinkler gekozen?

15

63

OMSLAGPUNT

We hadden veel bedacht

- Gebouw
- Detectie
- Dag en nacht
- Doormelding
- Ontruimingsplan
- Compartimentering
- Alarmopvolging
- BHV
- Brandweer
- Oefenen

"Maar wat als de brand hier helemaal niet ontstaat?"

64

29 april 2026: een natuurbrand van ruim 400 hectare bij 't Harde

- 29 april 2026, natuurbrand op het militair oefenterrein bij t Harde, Noord-Veluwe
- Ruim 400 hectare natuur verbrand, grootschalige inzet van hulpdiensten
- Opgeschaald naar GRIP 2, mede door mogelijke uitbreiding naar recreatievoorzieningen en zorginstellingen in het gebied
- NL-Alert, veel rookontwikkeling en afgesloten wegen over een groot gebied

Bron, veiligheidsregio en openbare berichtgeving april en mei 2026.

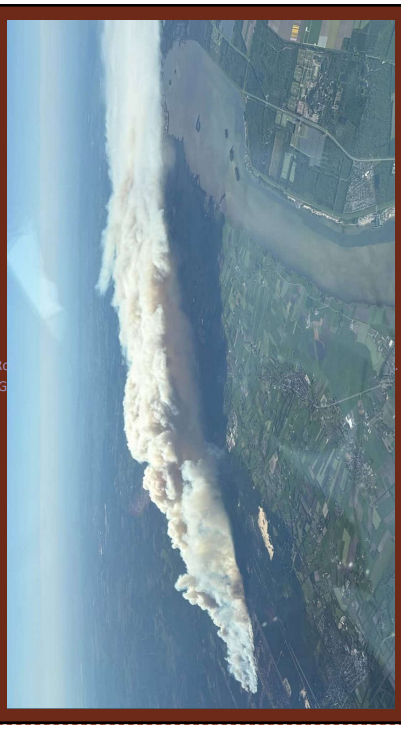

65

De brand zat niet in ons gebouw.

- In Vierhouten ging geen melder af, geen detectiezone meldde iets
- De brandmeldinstallaties deden precies wat ze moesten doen: **niets**
- Ze werkten perfect, en ze waren volstrekt irrelevant voor dit scenario
- *De vraag die op tafel kwam: wat als Vierhouten ontruimd moet worden?*

Bron, eigen evaluatie na de natuurbrand, 2026.

17

66

67

SLOT

Van binnen naar buiten wordt buiten naar binnen

GEBOUWSCENARIO

- Kamer
- Gebouw
- Terrein
- Veilige plaats

GEBIEDSCRISIS

- Regio
- Dorp
- Wegen
- Terrein
- Gebouw
- Cliënt

Wat dan opeens telt, rook, bereikbaarheid, wegen, vervoer, opvang, hulpdiensten, medewerkers en cliënten.

68

SLOT

Als goede maatregelen gaan botsen

CRISISMAATREGELEN

- Blijf binnen
- Ramen en deuren sluiten
- Verplaatsingen beperken
- Wegen vrijhouden
- Eventueel evacuatie voorbereiden

ALLEBEI LOGISCH

ZORGORGANISATIE

- Extra medewerkers nodig
- Cliënten voorbereiden
- Vervoer organiseren
- Medicatie meenemen
- Hulpmiddelen meenemen
- Opvang regelen
- Zorgcontinuïteit organiseren

"Crisismanagement wordt moeilijk wanneer logische maatregelen elkaar raken."

69

SLOT · VRAAG AAN DE ZAAL

Wat als dezelfde crisis mijn medewerker thuis én op het werk nodig heeft?

THUIS

- Eigen huis in het gebied
- Kinderen en school
- Gezin en familie
- Het eigen dorp

DEZELFDE MEDEWERKER

OP HET WERK

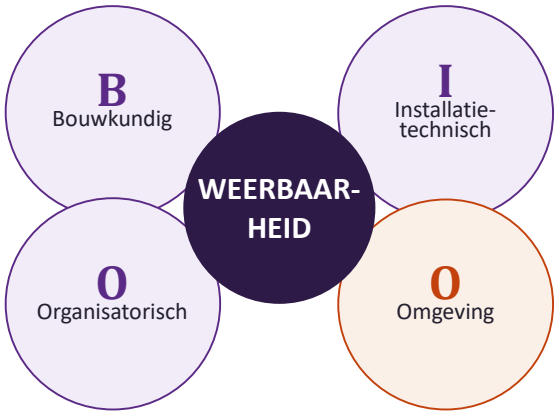
- Zorglocatie in hetzelfde gebied
- Cliënten die niet alleen kunnen
- Voorbereiden op evacuatie
- Extra handen gevraagd

Personele beschikbaarheid is geen aanname. Het is een variabele die tijdens een gebiedscrisis verandert.

70

SLOT

Is BIO denken nog genoeg?

Omgeving is bijvoorbeeld

- Wegen en bereikbaarheid
- Bos en natuurbrandrisico
- Rook over het terrein
- Nutsvoorzieningen
- Hulpdiensten elders nodig
- Opvang en vervoer
- Beschikbaar personeel

"Brandveiligheid stopt niet bij de perceelgrens."

71

SLOT

Wat ik zelf meeneem

1. Ontwerp niet alleen detectie, maar ook opvolging.
2. Wettelijk hebben wij het over BIO maar misschien moeten we vaker OIB denken.
3. Dag en nacht zijn verschillende scenario s maar de client blijft gelijk.
4. Stel aannames ter discussie, mijn eigen beperkte kennis.
5. Kijk voorbij het gebouw en voorbij het terrein.

"Voorbereid zijn is niet hetzelfde als klaar zijn."

72

Wij bouwen veilige plekken voor mensen.

Een gebouw kun je voorbereiden op brand.

Een weerbare organisatie moet voorbereid zijn op het onverwachte.

Werkt het ook nog als de crisis van buiten komt?

73